

Lietuvos Nacionalinės Vartotojų konfederacijos, Lietuvos Mokslininkų Sąjungos, NVO tinklo ir Lietuvos politinių partijų atstovų konferencijos

„Lietuvai reikalingiausių reformų įstatyminiai metmenys“

REZOLIUCIJA

Visuomenė ir valstybė yra, vaizdžiai kalbant, įstatymų vartotoja, tačiau Lietuvos teisėkūros mechanizmuose ir tradicijose vyrauja nepatenkinama padėtis. Seimo registre laukia nesulaukia savo eilės tūkstančiai įvairių projektų ir pataisų, o visa Lietuvos įstatyminė bazė nedavė laukiamo efekto, nes užsiimta vien teisinės, bet ne ir gerovės valstybės daugeliui piliečių kūrimu.

Per tris atsikūrusios Lietuvos demokratijos dešimtmečius susiformavo ydinga politinė praktika, kurioje patekę į Seimą parlamentariai tuoj pat tampa itin intensyvaus ir chaotiško biurokratijos kuriamo įstatymų pataisų srauto aptarnautojais, o pažangiausios rinkimų kampanijose išsakomos reformų idėjos padedamos į šalį, dar ir, dėl koalicinių ar partinių nesutarimų bei prieštaravimų. Nebelieka laiko ir parlamentinei kontrolei. Tai sąlygoja bemaž pusės rinkėjų nusivylimą ir itin žemus blogos sąrangos seimų bei partijų vertinimus visuomenėje. Taip yra ir todėl, kad nėra nei oficialaus pagrindinių valstybės problemų sąvado, nėra įtvirtinta į jį orientuoto prioritetinių įstatymų, labiausiai gerinančių pagrindinius valstybės rodiklius sąvoka, nei sukurta daugiau nei 1700 ministerijų naudojamų rodiklių hierarchija.

Kita vertus, daugelis, ypač, mokestinės ir visos biudžetinės politikos uždavinių reikalauja sunkaus akademinų institutų įdirbio programuojant ir prognozuojant visuomenės ir valstybės raidą įvairiuose scenarijuose, tačiau sprendimus tame projektuoja nepakankamai kvalifikuoti ministerijų specialistai, kurie dažniausiai yra riboto fragmentuoto mąstymo pareigūnai, neturintys atitinkamų kompetencijų, o lemiamus sprendimus priiminėja siaurų interesų grupių nariai, kurių lobistai garsiausiai kviečia pasitikėti valdžiomis, kai yra reikalinga griežčiausia demokratinė kontrolė ir visų viešų finansų skaidrumas.

Dalis Seimo narių, kurie turėtų būti itin kvalifikuotai parengtų projektų – įstatymų paketų, modelių, nacionalinių programų ir strategijų arbitrais, sprendžiančiais atitikimą daugumos rinkėjų interesams, bando gelbėti grėsmingą valstybės su nykstančiais akyse regionais, kaimais bei žemės ūkiu padėtį vieno ar kito projekto sukūrimu, tačiau akivaizdu, kad tai nekeičia situacijos, nes nevaldomas lieka piliečių resursus – algas ir pensijas bei pašalpas kasdien sekinantis kartelinio pobūdžio oligopolijų kuriamas kainų ir įkainių šėlsmas prekybos centruose, bankininkystėje, energetinių resursų skirstomuosiuose tinkluose, perdirbime ar vaistinių didmenoje bei mažmenoje, o didžioji ES milijardų dalis atitenka saujelei stambių ūkių, skurstant švietimui, mokslui, kultūros įstaigoms, medicinai, socialinei pagalbai ir beveik pusei gyventojų.

Dėl šių priežasčių konferencijos dalyviai pareiškia, kad būtina nedelsiant įvykdyti teisėkūros reformą, kurioje iš nesėkmingai bandytų LEAN metodais efektyvinti ministerijų teisininkų ir kitų specialistų veiklą, lyderystė taptų perkelta taikomųjų mokslų atstovams - akademinės bendruomenės daliai, kuri teiktų pagrindinių Lietuvos problemų sprendinius ir taptų pirma politikų bei naujos vyriausybės pagalbininke bei atrama. Visų partijų lyderiams ir nariams pabrėžiame, kad tokio pobūdžio renginius organizuosime kasmetę piliečių, apsijungusių į NVO susitikimų tradicija, juolab Lietuvos Konstitucijoje yra aiškiai apibrėžta demokratinė piliečių dalyvavimo valstybės valdyme nuostata.

Rezoliucija priimta 2020 09 09, Vilniuje, Signatarų namuose.